

Beredskapsplan vid influensapandemi

Antagen av kommunfullmäktige
2007-12-17 § 203

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
VAD ÄR INFLUENSAPANDEMI?	3
PLANERINGSBAKGRUND	4
MOTALA KOMMUNS SERVICE OCH VERKSAMHET VID EN PANDEMI.....	4
BARNOMSORG OCH SKOLVERKSAMHET	4
OMSORG OCH SOCIALTJÄNST	5
TEKNISKA FÖRVALTNINGENS VERKSAMHETER	6
PLAN- OCH MILJÖFÖRVALTNINGENS VERKSAMHETER	8
KOMMUNLEDNING OCH KOMMUNLEDNINGSKONTORETS VERKSAMHETER.....	9
KOMMUNLEDNING	9
BEROENDEFÖRHÅLLANDEN – ANDRA AKTÖRER.....	10
ÖVERGRIPANDE PERSONALPLANERING	11
ÖVERGRIPANDE INFORMATION	13
ANSVARSFÖRDELNING.....	14
REGIONAL OCH LOKAL NIVÅ	14
NATIONELL NIVÅ	14
BILAGA 1 – SAMHÄLLSVIKTIGA VERKSAMHETER I MOTALA KOMMUN.....	17
BILAGA 2 – FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPER.....	19
BILAGA 3 – PRIORITERING FÖR VACCINATION ENL. SOCIALSTYRELSEN.....	20
BILAGA 4 – NÄMNDERNAS ANSVARSOMRÅDEN	21

Inledning

Enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommuner och landsting bl.a. vidta åtgärder för att kunna ha igång sina viktigaste verksamheter samt hantera konsekvenser av en extraordinär händelse. En influensapandemi skulle kunna bli en extraordinär händelse.

Krisberedskapsmyndigheten, KBM, har i samverkan med Socialstyrelsen utformat en vägledning som stöd för hur arbetet för planering inför en pandemi kan bedrivas¹. Denna vägledning samt landstingets i Östergötland regionala beredskapsplan vid influensapandemi har använts vid Motala kommuns planeringsarbete.

Kommunens planeringsprocess började med ett pandemiseminarium för det lokala krishanteringsrådet i oktober 2006. I december samma år arrangerades ett seminarium för verksamhetscheferna vilka då identifierade de verksamheter som måste fungera vid en pandemi. Därefter har den av ledningsgruppen utsedda arbetsgruppen² fortsatt med arbetet och tagit fram denna plan.

Vad är influensapandemi?

En pandemi är en epidemi (som i sin tur är ett stort utbrott av en sjukdom) som sprider sig över stora delar av världen. Under 1900-talet drabbades världen av tre svåra influensapandemier, Spanska sjukan 1918-19, Asiaten 1957-58 och Hong Kong 1968-69. Den svåraste av dem, Spanska sjukan, krävde omkring 50 miljoner människors liv. Forskare är övertygade om att vi kommer att drabbas av nya influensapandemier. Problemet är bara att ingen vet när.

Innan en influensapandemi är manifest torde influensan florerat i världen med sannolik start i Asien. Tiden från att en ny virustyp identifieras till att pandemin är manifest blir troligen kortare än vid tidigare influensapandemier, d.v.s. kortare än 3 månader, vilket ger möjlighet till vissa förberedelser. Det beräknas ta 2-6 månader innan ett anpassat influensavaccin kan finnas tillgängligt för allmänt bruk.

Bedömningen och beslutet att förklara att en pandemisk situation föreligger görs via Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet.

(Källa: Regional beredskapsplan vid influensapandemi inom Landstinget i Östergötland)

Hur många sjuka?

Hur många som kommer att insjukna i en framtida influensapandemi eller kommer att behöva sjukvård är omöjligt att förutsäga. Vid en pandemi kommer antalet sjuka öka mycket snabbt. Resurskrävande isolering av enskilda patienter kan vara aktuell under kortare perioder. Vilka riskgrupper som kommer att drabbas särskilt allvarligt av en ny influensapandemistam och hur stammen överhuvudtaget beter sig vet man endast med säkerhet när man följt pandemins utveckling under någon tid.

¹ Att planera för en pandemi - en vägledning för verksamhetsansvariga, KBM.

² Arbetsgrupp RSA – risk- och sårbarhetsanalys:

Lisbeth Sager, kommunchef (orf.), Håkan Melander, Anders Stenbacka, Socialförvaltning, Per-Åke Svensson, Yvonne Lindstrand, Bildningsförvaltning, Margareta Strindler Lindberg, Plan- och Miljöförvaltning, Birgitta Janestedt, Teknisk förvaltning, Lillebror Kling, Pirjo Kovalainen, Kommunledningskontoret, Ingmar Unosson, Plan- och Miljöförvaltning, räddningstjänsten.

Därför måste planen hållas generell och med stor flexibilitet för att möta de omfattande och divergerande krav som kan komma att ställas. Utifrån beräkningar i en modell framtagen av amerikanska Centers for Disease Control and Prevention (CDC) kan man bilda sig en uppfattning av belastningen på sjukvården vid ett scenario som liknar Spanska sjukan (1918-1919), som är en av de svåraste pandemier vi känner till.

Hur många sjuka i Östergötland och i Motala kommun?

När ovanstående översätts till Östergötland innebär det att upp till 50% kan insjukna. Detta innebär *mellan 60 000 – 200 000 kliniskt sjuka östgötar*. Av dessa kan ca 30 000 – 100 000 behöva öppenvård och mellan 400 – 2 000 behöva sjukhusvård! Omräknat över tid innebär det ett behov på mellan 200 – 400 extra vårdplatser, samt ca 1 500 öppenvårdsbesök under en 6-veckorsperiod. Utifrån samma beräkningar kan influensapandemin komma att kräva mellan 100 – 500 människoliv.

Omräknat för förhållandena i *Motala kommun* innebär detta att av de ca 3 800 kommunanställda *kan mellan 500 och 1 700 insjukna*.

Planeringsbakgrund

Som utgångspunkt rekommenderar Krisberedskapsmyndigheten och Socialstyrelsen att myndigheter och företag planerar för att under en period av 6-8 veckor hantera en frånvaro om minst 15 procent av de anställda. Pandemin kan antas nå en kulmen under vecka två och tre och myndigheter, organisationer och företag bör planera för att upp till 50 procent av de anställda kan vara frånvarande de veckorna.

I planeringen bör man ta hänsyn till att sjukdomen sannolikt inte kommer att drabba samhället likformigt, utan att under en viss tid så kan en betydligt större andel av arbetsstyrkan vara frånvarande inom vissa grupper. Observera att detta är ett scenario och ingen prognos.

Den verksamhetsansvarige rekommenderas genomgå följande steg:

- **Analysera** – Vilka verksamheter måste fungera utan avbrott eller ställer särskilda krav på funktionalitet vid en pandemi?
- **Avgränsa** – Vilka funktioner inom dessa verksamheter är särskilt viktiga?
- **Minimera** – Vilken är den lägsta möjliga nivån som verksamheten kan bedrivas på? Vilka resurser kräver det?
- **Prioritera** – Om inte all viktig verksamhet kan bedrivas, vilken är allra viktigast? Vilken kommer närmast? Och så vidare.

Motala kommuns service och verksamhet vid en pandemi

I detta avsnitt beskrivs vilka av nämndernas verksamheter som prioriteras. En beskrivning av samtliga nämnders ansvarsområden i korthet finns i bilaga.

Barnomsorg och skolverksamhet

Prioriterade

Generellt gäller att ju yngre barnen är desto viktigare är det att verksamheten kan fortgå under en pandemi. Det innebär att följande verksamheter prioriteras,

- barnomsorg,

- skola år f-6,
- fritidshem,
- särskolan.

Skolor 7-9, gymnasiet och vuxenutbildningen får klara sig med reducerad personal och ev. stängas. En del medarbetare kan då omplaceras till den prioriterade verksamheten. Elever vid t.ex. omvårdnadsprogrammet skulle kunna användas som en förstärkning. Personal vid fritidsverksamheten, t.ex. våra fritidsgårdar, bör kunna omplaceras till fritidshemmen.

Verksamhetskontorets personal behövs antagligen för information och ledning.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen ingår i kommunchefens övergripande ledningsfunktion/ krisledningsgrupp.

Behov av övriga resurser/ beroenden

Fungerande skolskjutsar.
Tillagning och transporter av mat.
El- och vattenförsörjning.
Telefoni, IT.

Övriga

I samråd med landstinget och smittskyddsläkaren bestäms om bibliotek och simhall kan hållas öppet för allmänheten.

Omsorg och socialtjänst

En ökad belastning på landstinget, såväl inom slutenvården som öppenvården, kommer att ställa större krav på kommunsjukvården och kommunens sociala service. Delar av annan ordinarie verksamhet inom socialförvaltningen måste ändå fortfarande fungera.

Prioriterade

Följande verksamheter måste upprätthållas under en pandemi.

- Hemtjänst
- Kommunsjukvård
- Särskilt boende
- Personlig assistans, viss ledsagning, boendestöd, korttidsvistelse och avlösning
- Myndighetsutövning.
- Lednings- och stabsorganisation.

Det kan också bli aktuellt att aktivera POSOM-verksamhet.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen ingår i kommunchefens övergripande ledningsfunktion/ krisledningsgrupp.

Bemanning

Hemtjänst – normal bemanning.

Då belastningen med säkerhet kommer att öka i form av fler brukar med behov av hjälp, omprioriteras arbetsuppgifterna. Det innebär bl.a. minimerade serviceinsatser. Även externa tjänster såsom matleverans och inköp kan behöva utföras av egen personal.

Kommunsjukvård – ökad bemanning

Ökad belastning p.g.a. att boende kommer att ha sämre status och större behov av medicinsk behandling.

Särskilt boende – normal bemanning.

Viss ökad belastning p.g.a. tidigare utskrivningar från slutenvården. Arbetsuppgifter omprioriteras, serviceinsatser minimeras.

Personlig assistans – normal bemanning.

Ledsagning, boendestöd, korttidsvistelse, avlösning – minskad bemanning.

Minskad belastning p.g.a. omprioritering av arbetsuppgifter.

Myndighetsutövning – minskad bemanning.

Verksamheten koncentreras kring försörjningsstöd, barn-ungdom, biståndshandläggning, placeringar.

Lednings- och stabsorganisation – minskad bemanning.

Bemanning under längre tid. Arbetsuppgifterna koncentreras framför allt till uthållig personalkontinuitet.

POSOM – ökad bemanning.

Personal ställs till förfogande vid behov.

För att kunna upprätthålla de prioriterade verksamheterna fördelas i första hand personalresursen inom den egna arbetsplatsen. Vid behov rekryteras personal via verksamhetens egen bemanningsenhet. All bemanning och löneadministration centraliseras. Ytterligare personal kan rekryteras genom bl.a.

- Pensionerad personal
- Studenter
- Arbetstidsförlängning
- Frivilligorganisationer
- Uppdragstagare såsom kontaktpersoner/familjer
- Arbetsförmedling
- Personal från övriga verksamheter.

Tekniska förvaltningens verksamheter

Prioriterade

Vattenförsörjning och rening av avlopp

Dricksvatten prioriteras självklart högst, men även avloppsrening bör prioriteras högt eftersom avloppet oftast går ut i nästa vattentäkt. Vissa mindre anläggningar kan under kortare tider prioriteras ner till förmån för att klara vattendistributionen.

Produktion och distribution av dricksvatten

- Råsnäs vattenverk
- Borensbergs vattenverk
- Övriga mindre vattenverk

Rening av avlopp

- Karshults reningsverk inkl. viktiga pumpstationer
- Små reningsverk
- Små pumpstationer

Den lägsta bemanningsnivån för att kunna hantera de kritiska funktionerna som identifierats är 50% av normal bemanning, vilket motsvarar den minimibemanning man har under semesterperioden. Det innebär att den dagliga verksamheten sköts för att hålla igång alla funktioner på lägsta nivå. Uthållighetsperioden är minst 8 veckor. Ökar tiden till mer än 8 veckor eller minskar bemanningen så kommer det att påverka verksamheten negativt.

Kravet på en lokalt bemannad krisledningsfunktion för prioritering av vilka delar som ska hållas igång kommer att öka.

Den lägsta nivån av övriga resurser som kan krävas för att hantera de kritiska funktionerna är

- Transporter av kemikalier, framför allt till vattenverken, men även till reningsverken.
- Bränsle till fordon och reservkraft.
- Kommunikation – telefon eller radio.
- Driftövervakningssystemet för anläggningarna.
- Lokal krisledningsfunktion.

Kost

Behovet av kostverksamheten totalt minskar och omfördelas. Verksamheten koncentreras till tre större kök samt köken på äldreboendena. Lägsta bemanningsnivå kan beräknas vara ungefär som under semesterperioderna på sommaren.

Prioriterade kök

Lasarettsköket – behov ca 35 personer,
Hällaköket i Borensberg – behov ca 10 personer,
Norra skolans kök – behov ca 10 personer.

Köken på äldreboendena:

Strömsborg, Motala – 2 personer,
Vileborg, Fornåsa – 2 personer,
Granliden, Tjällmo – 3 personer och
Godegård – 3 personer.

För att sköta administrationen kring köken behövs 3 personer. Allt som allt ca 65 personer i köken och 3 administrativa personer.

Städ

Hygien är extra viktigt för att hindra smittspridning. Städning av lokalerna kommer att göras efter ett speciellt schema. Hygien- och våtrum samt kök städas dagligen.

Renhållning

Kundtjänst/arbetsledning prioriterar samtal från kunder och att sophämtningen fungerar. Frågor kring fakturering m.m. utförs i mån av tid.

Hämtning av hushållsavfall prioriteras men kan ske med förlängt intervall, kunder får räkna med förskjutningar på upp till en vecka jämfört med ordinarie hämtning.

Lagring/deponering av hushållsavfall kan bli aktuellt om Gärstadsverket inte kan ta emot avfall till förbränning.

Deponin och återvinningscentraler hålls öppna i den utsträckning som personalstyrkan medger.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen ingår i kommunchefens övergripande ledningsfunktion/ krisledningsgrupp.

Övriga

Gata/produktion – viktiga funktioner för att samhällsviktiga transporter (mat, sjukvård m.m.) kommer fram.

Behov av övriga resurser/ beroenden

El och vatten.

Varuleveranser två gånger i veckan, transporter ut till övriga kök.

Snöskottning för framkomligheten vintertid.

Någon form av jour om utrustning går sönder, gäller både inom köken och entreprenadsidan.

Plan- och Miljöförvaltningens verksamheter

Prioriterade

Miljö- och hälsoskyddsenheten

Miljö- och hälsoskyddsenheten är det prioriterade området vid en pandemi. Enheten arbetar med normal bemanning och vid behov omfördelas personal från de andra enheterna inom plan- och miljökontoret till miljö- och hälsoskyddsenheten.

Finns behov kan personal snabbt utbildas till vissa uppgifter, t.ex. att ta vattenprover.

Verksamheten har behov av följande funktioner utanför Motala kommun:

- Laboratorium.
- Landstingets smittskyddsläkare
- Länsstyrelsen
- Diverse statliga verk såsom Livsmedelsverket (SLV), Socialstyrelsen

Räddningstjänst

Räddningstjänstens verksamhet pågår och belastningen på ordinarie styrkor kommer att öka vid pandemi. Verksamheten inriktas på enbart utryckningar, förebyggande aktiviteter läggs åt sidan.

Verksamheten är beroende av tillgång till telefoni och drivmedel.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen ingår i kommunchefens övergripande ledningsfunktion/ krisledningsgrupp.

Övriga

Staben

Staben, förutom IT-samordnaren, arbetar med sina ordinarie arbetsuppgifter och omfördelas vid behov till arbetsuppgifter inom det prioriterade området. IT-samordnaren behöver förstärkning med en till två personer vid ett längre epidemi.

Bygglovenheten

Bygglovenheten arbetar med sina ordinarie arbetsuppgifter och omfördelas vid behov till arbetsuppgifter inom det prioriterade området.

Lantmäterienheten

Lantmäterienheten arbetar med sina ordinarie arbetsuppgifter och omfördelas vid behov till arbetsuppgifter inom det prioriterade området.

Kommunledning och kommunledningskontorets verksamheter

Kommunledning

Kommunchefens ledningsgrupp med förvaltningscheferna är tillika kommunens krisledningsgrupp och arbetet vid pandemi kommer att få en tyngdpunkt på personalplanering och information. Förvaltningscheferna är ersättare till kommunchefen som även kan ersättas av kommunjuristen i krisledningsgruppen.

Kommunledningen får en viktig uppgift i att samverka med samhällsviktiga verksamheter³ i kommunen.

Prioriterade

Kommunens växel

Växelfunktionen prioriteras. Behovet beräknas öka med 100% och personalbehovet beräknas tillgodoses genom omdisponeringar.

Informationsverksamhet

Kommunens informationsverksamhet kommer att få ett ökat tryck. Information kring kommunal service och samverkansfrågor prioriteras. Lägre ambitionsnivå för övrig informationsverksamhet.

³ Samhällsviktiga verksamheter – KBM, Krisberedskapsmyndigheten har tagit fram förslag till en definition av samhällsviktig verksamhet ur krisberedskapsperspektiv. Länsstyrelsen i Östergötlands län samordnar diskussionerna i fråga om pandemi och långvariga elavbrott.

Vaktmästeriet, kopiering

Det dagliga arbetet med postdistribution minskas till att vara behovsstyrt. Enheten kommer att vara en resurs när det gäller att lösa transporter av olika slag. I övrigt prioriterar enheten underhåll och säkerhetsarbete för att säkerhetsställa arbetsmiljön i Kommunhuset.

Kopieringen har sina normala arbetsuppgifter i mån av bemanning.

IT

Funktioner som styr kommunikationerna med omvärlden prioriteras, webben, intranätet, e-post, HelpDesk.

Vid personalbrist kan stöd avropas genom befintliga avtal med olika leverantörer (typ semesterlösningar).

Övriga

Kommunledningskontorets övriga verksamheter, kansli, ekonomi, upphandling, utveckling, marknadsföring, näringslivsfrågor och turism arbetar med sina ordinarie arbetsuppgifter. Personalen utgör en resurs för de verksamheter som får brist på arbetskraft under pandemin. Vissa tjänstemän kommer att finnas med i krisledningen och i kriskommunikationsstaben.

Beroendeförhållanden – andra aktörer

Leverantörer

Vattenfall AB och Mjölby Svartådalen Energi AB – El.

TeliaSonera m.fl. bolag – Telefoni, Internet.

Vattenfall Värme AB, Tekniska Verken AB – Fjärrvärme.

Olje- och bensinbolagen – Drivmedel.

ÖstgötaTrafiken, Svenska Tågkompaniet AB ,SJ AB – Kollektivtrafik .

Företag

Laboratorium.

Transporter av kemikalier

Driftövervakningssystemet för anläggningarna.

Landstinget

Landstingets smittskyddsläkare

Landstingets beredskapssamordnare

Hemsjukvård

Vårdcentraler.

Apotek.

Myndigheter

Länsstyrelsen

Livsmedelsverket (SLV), Socialstyrelsen

Frivilliga (försvars)organisationer

Se separat lista.

Övergripande personalplanering

Ansvar för den övergripande personalplanen har kommunchefens ledningsgrupp.

Bemanning vid brist på arbetskraft inom någon av de prioriterade verksamheterna görs genom omfördelningar. Ansvar för att ställa personal till förfogande har varje förvaltningschef. Omfördelningarna behandlas i kommunchefens ledningsgrupp.

I denna bilaga ges endast övergripande råd för vad som behövs för att säkerställa en så väl fungerande kommunal service som möjligt under en pandemi. Mer underlag för detaljerad planering finns i Krisberedskapsmyndighetens (KBM) vägledning. *KLK-Personal ges i uppdrag att arbeta vidare med planen..*

Varje förvaltningschef bör utse en funktion som har ett uttalat ansvar för den fortsatta pandemiplaneringen inom förvaltningen. Ta gärna fram en policy med de riktlinjer för verksamheten som ska gälla vid en pandemi.

För att kunna upprätthålla kommunal service framför allt inom de prioriterade verksamheterna ska cheferna beakta:

- uthålligheten i den egna personalgruppen
- influensainsjuknande i egen personalgrupp
- rädsla i personalgrupp
- omfördelning av arbetsuppgifter, utnyttjande av personal på ett mer effektivt sätt
- utnyttja personal som arbetar med administrativa arbetsuppgifter
- möjlighet att utbilda fler personer till vissa uppgifter
- omfördelning av personal från verksamhet som är nedprioriterad
- möjlighet till arbetstidsförlängning
- möjlighet att kalla in pensionerad personal
- samverkansformer med andra organisationer som har motsvarande verksamhet
- möjlighet att utnyttja frivilligorganisationer
- möjlighet att utnyttja studenter/elever
- möjlighet att utnyttja ev. beordring
- möjlighet att låta personalen arbeta hemifrån för att minska smittrisken
- att viktiga dokument finns tillgängliga för flera ur personalen (sändlistor, instruktioner, avtal, manualer etc.)

Planera för ”innan, under och efter”

Ta fram en tidsplan för när olika åtgärder ska genomföras. Ange vad som behöver vara förberett i god tid och vad som behöver anpassas och åtgärdas när pandemin börjar spridas — planera för *innan, under och efter* ett pandemiutbrott. Se t.ex. över administrativa regler, praktiska lösningar såsom tekniskt stöd för ev. distansarbete, utbildningar m.m. innan. Behövs fackliga förhandlingar? Behöver man öva? (jmf. Arbetsmiljöverkets föreskrifter för önskade händelser).

Sprid information internt och externt om att er verksamhet har förberett sig för att kunna verka vid en pandemi. Samråd om den externa informationen bör göras i ledningsgruppen och med stöd av informationschefen.

Minska riskerna för smittspridning på arbetsplatsen

Vid en influensapandemi kan smittan finnas överallt där det finns människor. Influensa kan spridas både via luften och genom direkt eller indirekt kontakt och det påverkar hur man planerar för att klara ett utbrott av pandemisk influensa.

Enligt smittskyddslagen har den *enskilde skyldighet* att förebygga smittspridning och den som har anledning att misstänka att han eller hon bär på en smittsam sjukdom är skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att skydda andra mot smittrisk.

Arbetsgivaren har dock ett huvudansvar för arbetsmiljön enligt Arbetsmiljölagen.

Tillmötesgå personalens behov

Det kan antas att föräldrar kommer att behöva vara hemma i ökad utsträckning för vård av barn. Det kan också finnas ett behov att ta hand om andra anhöriga som är sjuka. Det är viktigt att arbetsgivaren försöker tillmötesgå sin personals behov, för att skapa ett förtroende hos de anställda och öka både möjligheterna och viljan hos personalen att utföra sina uppgifter. Underlätta för personalen att kunna ta hand om sjuka anhöriga eller friska barn i fall barnomsorg och skola har stängt.

Ekonomiska och andra konsekvenser för verksamheten

Om er verksamhet skulle bli beordrad av myndigheterna att stänga under en tid för att minska smittspridningen eller om ni själva vill stänga ned verksamheten till följd av till exempel bristande efterfrågan eller hög sjuk-frånvaro hos personalen - vilka konsekvenser skulle det medföra?

- Se över avtalen med åtaganden mot kunder, stat eller liknande.
- Se över försäkringsavtalen.
- Undersök om problem kan uppstå i byggnader och anläggningar till följd av att de stängs under en tid.
- Analysera de eventuella ekonomiska följderna av en pandemi med olika scenarier. Hur kan de hanteras?
- transporter och resande kan komma att påverkas – vilka effekter skulle det få på verksamheten?

Övergripande information

Kommunens normala informationshantering och ansvarsfördelning gäller. Kriskommunikationsstaben kan stödja ledningen och förvaltningarna när behov uppstår. Information kring kommunal service och samverkansfrågor prioriteras.

Samordnad information till allmänheten på regional och lokal nivå planeras i samverkan med smittskyddsläkaren, övriga på landstinget samt med länsstyrelsen.

Ansvarsfördelning

Regional och lokal nivå

Den här beskrivningen är hämtad från Socialstyrelsens planeringsunderlag⁴ och anger i kort-het hur ansvaret tolkas av de myndigheter som i första hand arbetar med smittskydd samt av hälso- och sjukvården.

Landstingen

- Landstingen (och i tillämpliga fall kommunerna) är ytterst ansvariga för hälso- och sjukvården och smittskyddsarbetet inom sitt område.
- Sjukvårdshuvudmännen ansvarar för att utarbeta regionala planer för att hantera de effekter en influensapandemi kommer att ha på verksamheten.
- Smittskyddsläkaren ansvarar inom landstinget för att planera, organisera och leda smittskyddsarbetet. I detta ingår att utarbeta en lokal tillämpning av influensapandemiplanen och att leda smittskyddet under en pandemi.
- Landsting och kommuner bör samarbeta så att de gemensamma resurserna utnyttjas bäst. Landsting och kommuner ska
 - omfördela sjukvårdsresurser och resurser för kommunal hemtjänst och göra en prioriteringslista för vad resurserna ska användas till
 - inventera möjliga nya vårdplatser
 - klara bemanningen
 - informera allmänheten.

Länsstyrelserna

Under en pandemi ska länsstyrelserna

- verka för att informationen till allmänheten och massmedia samordnas
- stödja kommunerna i deras krishanteringsarbete
- hålla sig underrättad om händelseutvecklingen genom att kontinuerligt inhämta, sammanställa, analysera och förmedla lägesinformation till alla berörda organisationer, inklusive regeringen och Krisberedskapsmyndigheten.

Kommunerna

Under en pandemi ska kommunerna

- så långt som möjligt genomföra sina verksamheter i normal omfattning
- ge invånarna och media en tillräcklig och korrekt information om läget.

Nationell nivå

Socialstyrelsen

Före pandemin ska Socialstyrelsen

- samordna den nationella influensapandemiplaneringen med berörda myndigheter och organisationer
- ha ansvar för att adekvat kunskapsunderlag tas fram för att utveckla beredskapsplanen

⁴ Beredskapsplanering för en pandemisk influensa. Nationella insatser. Reviderad februari 2007, Beredskapsplanering för en pandemisk influensa. Underlag för regional planering. Reviderad februari 2007

- följa tillgången på vaccin och antivirala läkemedel samt initiera och utvärdera strategier för att ge Sverige tillgång till dessa under en pandemi
- bedöma behovet och användningen av vaccin, antivirala medel, antibiotika och övriga läkemedel samt sjukvårdsresurser
- utarbeta planer för användning av vaccin och antivirala läkemedel med riktlinjer för fördelning i landet, program för information till allmänheten och massmedierna, i samarbete med övriga berörda myndigheter samt föreskrifter och rekommendationer till landsting och kommuner för att minska smittspridningen.

Under pandemin ska Socialstyrelsen

- samordna arbetet och uppföljningen av åtgärderna mot pandemin i landstingen och kommunerna
- följa pandemins utveckling globalt och deklarerar när en ny pandemifas inträder
- följa det europeiska och internationella arbetet för att bekämpa pandemin och genomföra europeiskt och internationellt överenskomna åtgärder i Sverige
- hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen av pandemin samt om vidtagna och planerade åtgärder.

Smittskyddsinstitutet

Före pandemin ska Smittskyddsinstitutet

- följa kunskapsutvecklingen om olika aspekter av influensapandemin globalt och bistå Socialstyrelsen med att utarbeta de kunskapsunderlag som behövs för att vidareutveckla beredskapsplanen
- bedriva och utveckla laborierdiagnostik inklusive typning och resistensbestämning av influensavirus samt upparbeta diagnostiska metoder för nya stammar
- övervaka influensavaccinationstäckning bland de medicinska riskgrupper som rekommenderas vaccination enligt SOSFS 1997:21.

Under pandemin ska Smittskyddsinstitutet

- övervaka influensans utveckling i Sverige
- följa och analysera hur många som insjuknar och hur många som avlider i landet
- svara för en fördjupad epidemiologisk övervakning av influensa
- genomföra utökad laborierdiagnostik efter behov i pandemins olika faser
- bistå Socialstyrelsen med att utarbeta de kunskapsunderlag som behövs för att justera och utveckla beredskapsplanen
- genomföra en fördjupad övervakning av influensavaccinationstäckningen bland grupper som särskilt prioriteras under pandemins olika faser.

Krisberedskapsmyndigheten

Före en pandemi ska Krisberedskapsmyndigheten

- utveckla stöd för kontinuitetsplanering till verksamhetsansvariga i deras beredskap inför en pandemi,
- ge stöd till länsstyrelser och kommuner m.fl. i deras arbete med att identifiera samhällsviktig verksamhet inför en pandemi,
- se till – i utvecklingen av olika stöd för kriser – att stöden kan användas vid en pandemi, till exempel den nationella krisportalen arbeta för att skapa ökad kunskap om smitta och krishantering i samhället.

Under en pandemi ska Krisberedskapsmyndigheten

- lämna stöd till offentliga aktörer i form av rådgivning och expertstöd inom områden som kriskommunikation, ledningsmetodik eller tekniskt ledningsstöd
- bistå Regeringskansliet med sektorsövergripande beskrivningar av läget.

Regeringen och Regeringskansliet

Regeringens ansvar vid en kris utgår från regeringens uppgift att styra riket och fatta beslut, i första hand i strategiska frågor, samt vidta nödvändiga åtgärder för att åstadkomma nationell samordning.

Regeringskansliet är i detta avseende regeringens stabsorgan och skall bistå regeringen i dess arbete. Det operativa ansvaret för ledning och samordning av åtgärder på nationell nivå ligger på central myndighetsnivå.

Varje departement har ansvar för att det finns tillräckliga resurser och förmåga att hantera allvarliga händelser inom det egna ansvarsområdet. Varje departement skall också ha förmåga att samordna andra berörda departement.

I regeringens ansvar ingår också att snabbt kunna agera i de arrangemang för kriskoordinering på politisk nivå som beslutats inom exempelvis EU. När det gäller EU-arbetet och det internationella arbetet är det ytterst regeringen som företräder Sverige. Alla myndigheter skall bistå regeringen och delta i arbetet.

Vid en kris har regeringen och Regeringskansliet även till uppgift att tillsammans med övriga ansvariga aktörer informera om krishanteringsarbetet.

Utöver dessa finns det flera myndigheter och verk som har ansvar vid pandemin, t.ex. Läke-
medelsverket och Arbetsmiljöverket.

Bilaga 1 – samhällsviktiga verksamheter i Motala kommun

Listan är ett första försök att ringa in samhällsviktiga verksamheter inom Motala kommuns geografiska område. Sektorerna följer Krisberedskapsmyndighetens förslag.

Kursivt = verksamheten representerad i Motala kommuns lokala krishanteringsråd.

Sektor	Verksamhet	Kommentar
Energiförsörjning	<i>Vattenfall Eldistribution AB</i> <i>Mjölby Svartådalen Energi AB</i> Vattenfall Värme AB – fjärrvärme Tekniska Verken i Linköping – fjärrvärme Biogas Motala	Regional Leverans från Linköping
Information, kommunikation	<i>TeliaSonera</i> BoreNet AB – bredband Motala Tidning AB Östgöta Correspondenten Sveriges Radio	Regional kontaktperson Lokal/regional Regional
Finansiella tjänster	Swedbank Östgöta Enskilda Bank Handelsbanken Nordea Länsförsäkringar Bank SEB Svensk kassaservice	
Socialförsäkringar	Försäkringskassan Arbetsförmedlingen	
Hälso-, sjukvård, omsorg	<i>Lasarettet</i> i Motala Vårdcentralerna Lyckorna, Brinken, Marieberg, Borensberg Apoteken Kronan, Ekorren (lasarettet), Marieberg, Vågen BUP – barn- och ungdomspsykiatri	
Skydd och säkerhet	<i>Räddningstjänst</i> i Motala-Vadstena <i>Polismyndigheten</i> i Motala Försvarmakten P4 Kvarn	Kommun
Transporter	<i>Vägverket</i> <i>Banverket</i>	Regional Regional
Kommunalteknisk försörjning	Teknisk förvaltning, Vatten Teknisk förvaltning, Renhållning Väghållning ? entreprenörer	Kommunal Kommunal
Livsmedel	Jordbruk ?! Östenssons Livs AB (tillverkning)	

Handel och industri	Tillverkningsindustri – vilka? Detaljhandel ? Bygg- entreprenad ? IT-drift,- service ? Securitas AB Motala Hundbevakning AB FK's Force Security PJ:s tele	
Offentlig förvaltning - ledning, stöd, tjänsteproduktion		

Bilaga 2 – Frivilliga försvarsorganisationer

Organisationer	Verksamhet
Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund	Kvinnliga bilförare till det militära försvaret och civila avtal för samhällets krishantering
Svenska Blå Stjärnan	Hjälp med djurhållning, djurskydd och livsmedelssäkerhet i utsatta lägen där samhällets resurser inte räcker till
Svenska Brukshundklubben	Hundar och personal till Försvarsmakten, KBM och landets kommuner
Civilförsvarsförbundet	Frivilliga förstärkningsresurser för kommunerna vid extraordinära händelser
Riksförbundet Sveriges Lottakårer	Uppgifter inom totalförsvaret (i det militära försvaret; armén med hemvärnet, marinen och flygvapnet)
Svenska Röda Korset	Också en beredskapsorganisation med hemvårnssjukvård, mobila akutvårdsresurser, nationella upplysningsbyrå
Frivilliga flygkåren	Utför uppdrag i fred inom räddningstjänst, målgång, sjöbevakning, m.m.
Frivilliga Radioorganisationen	Sambands- och informationssystem för totalförsvarets behov
Frivilliga motorcykelkårens riksförbund	Kan ställa medlemmar till samhällets förfogande vid katastrofer
Frivilliga Automobilernas Riksförbund	Förare av tunga fordon för transportuppgifter i den civila transportsektorn i beredskap/ krig
Centralförbundet för befälsutbildning	Utbildning för att stärka samhällets krishanteringsförmåga, exempelvis på uppdrag av KBM, länsstyrelser, kommuner eller andra myndigheter och organisationer.

Bilaga 3 – Prioritering för vaccination enl. socialstyrelsen⁵

Grundat på dagens bedömning av en framtida pandemi har följande prioriteringslista utarbetats (inom parentes anges av Socialstyrelsen uppskattat antal individer i Sverige):

- speciella riskgrupper utifrån pandemins epidemiologi, till exempel
 - personer med hjärt- och lungbesvär eller annan bakomliggande sjukdom (cirka 750.000)
 - gravida kvinnor (cirka 80.000)
 - barn 6–23 månader (cirka 150.000)
 - personer över 65 år (cirka 1,5 miljoner, varav majoriteten också ingår i den första gruppen med underliggande sjukdomar)
- sjukvårdspersonal som kan förutsättas komma i nära kontakt med influensasjuka, till exempel på akutmottagningar och infektionskliniker (preliminär uppskattning cirka 100.000)
- övrig sjukvårdspersonal och kommunal vårdpersonal (preliminär uppskattning cirka 210.000)
- personal med mycket viktiga samhällsfunktioner (cirka 325.000)
- hushållskontakter till riskpatienter (antalet kommer att bero på vilka riskgrupper som identifieras)
- förskolebarn och skolbarn som inte ingår i någon annan riskgrupp
- friska personer mellan 18–64 år.

Ordinarie vaccinationsmottagningar vaccinerar enligt direktiv ovan. Beslut om ev. andra prioriteringar vid en bristsituation tas i regional sjukvårdledning.

⁵ Källa: Regional beredskapsplan vid influensapandemi inom Landstinget i Östergötland

Bilaga 4 – nämndernas ansvarsområden

Bildningsnämnden

Bildningsnämnden ansvarar för följande verksamheter:

- Förskola och förskoleklass
- Grundskola och grundsärskola
- Fritidshem, Fritidsgårdsverksamhet
- Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan
- Kommunala Vuxenutbildningen
- Särskoleverksamheten inom komvux
- Svenskundervisningen för invandrare
- Flyktingmottagningen
- Sysselsättningsbefrämjande åtgärder
- Musikskolan
- Skolskjuts
- Bibliotek
- Konsumentverksamhet
- Fritidsfrågor och anläggningar
- Museér
- Kulturfrågor
- Stöd och bidrag till studieförbund, kulturföreningar och till allmän fritidsverksamhet
- Lotteritillstånd

Socialnämnden

Socialnämndens ansvarsområden är verksamhet och myndighetsutövning inom:

- individ- och familjeomsorg: ekonomiskt bistånd, barn- och ungdomsvård, familjerådgivning
- familjerätt och missbruksvård
- handikappomsorg
- äldreomsorg
- bidrag till bostadsanpassning
- skuldrådgivning
- kommunal hälso- och sjukvård
- kommunal psykiatri
- tillståndsprövning för servering av alkoholdrycker samt tillsyn inom samma område
- tillsyn av försäljning av folköl och tobak

Tekniska nämnden

Nämndens ansvarsområden är:

- Gator, vägar, parkering och trafiksäkerhet m.m.
- Parker och naturvård
- Städning av kommunens lokaler
- Produktion av måltider till kommunens skolor, ålderdomshem och dagcentraler
- Förvaltning av kommunens fastigheter

Vatten- och renhållningsnämnden

Vatten- och renhållningsnämnden är en gemensam nämnd för både Motala och Vadstena kommuner, nämnden hanterar frågor som berör båda kommunerna och Motala kommun är värdkommun.

Nämndens ansvarsområden är

- Vatten och avlopp
- Avfallshantering

Plan- och miljönämnden

Nämnden ansvarar för:

- Miljöskydd, djurskydd, hälsoskydd,
- Livsmedelskontroll
- Räddningstjänst
- Sotningsväsende
- Planprövning
- Bygglovsprövning
- Lantmäteri

Nämnden fullgör också följande uppgifter enligt särskild lagstiftning:

- tillståndsgivning för brandfarliga varor
- övervaka funktionskontrollen av ventilationssystem.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har under kommunfullmäktige ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning och leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsen ansvarar dessutom för

- uppsikten över övriga nämnders verksamhet
- den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten, exploateringsverksamhet
- utvecklingen av informationsteknologi och kommunikation
- näringspolitiken
- bevakningen av omvärldsfrågor och internationella frågor
- turist- och informationsverksamheten, marknadsföring av kommunen
- trafikpolitiken
- samordnad inköpsverksamhet
- kommunens centrala statistiktjänst, centralarkivet
- kommunens övergripande säkerhetsarbete

Krisledningsnämnd

Krisledningsnämnden träder i funktion endast vid extraordinära händelser i kommunen. Vid en extraordinär händelse skall nämnden samordna dels övriga nämnders verksamhet dels den externa och interna informationen. Nämnden får besluta att överta ansvaret för delar av eller hela den verksamhet som en annan kommunal nämnd eller styrelsen ansvarar för då följande händelser inträffat:

- Störning i viktiga infrastruktursystem såsom
 - elförsörjningen
 - telekommunikationerna
 - hälso- och sjukvårdens el- och vattenförsörjning
 - radio- och tv-sändningarna

- försörjningen med vatten

- Förorening av kommunens vattendistribution
- Översvämning, snöoväder eller annan naturkatastrof
- Störningar i samhällsviktiga datasystem
- Allvarlig smitta
- Olycka med kemikalieläckage
- Massflykt av asyl- och hjälpsökande till kommunen
- Terrorism
- Nedfall av radioaktiva ämnen
- Annan större olycka
- Händelse av liknande art som ovan.